

פרשת ויקרא

הבל פיהם של תינוקות של בית רבן

ויקרא פרק א פסוקים א - ג

א ויקרא אל משה וידבר יי אליו מאהל מועד לאמר: **ב** דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מקרבן ליי מן הבמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם: **ג** אם עלה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב אתו לרצנו לפני יי.

ילקוט שמעוני פרשת צו אות ח

מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים? יתחילו להם מבראשית? אמר הקב"ה הואיל והתינוקות טהורים והקרבת טהורים, יבואו טהורים ויתעסקו בטהרות.

שאלה

לכאורה עם ילדים קטנים היה עדיף ללמוד קודם את ספר בראשית? מפני ספר בראשית הוא ספר שיש בו יותר סיפורים, שזה דבר שיותר קשור לעולמם של הילדים, כי סיפורים זה דבר מוחשי יותר וילדים צריכים ללמוד יותר דברים מוחשיים? מפני שדיני הקורבנות הם דבר מופשט ויותר קשה לילד ללמוד דברים מופשטים כי המוח שלו עוד לא מפותח מספיק? הדמיון הילדותי מתחבר הרבה יותר לסיפורים כמו תיבת נח האבות והשבטים הקדושים עליהם השלום מאשר להלכות קורבנות שהם ידועים כחומר שיותר קשה ללמידה?

ועוד:

בראשית פרק ג פסוקים כג - כד

כג וישלחהו יי אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם: **כד** ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים:

מדרש רבה פרשה ט אות ג

"לשמור את דרך עץ החיים". "דרך"
 זו דרך ארץ, ואחר כך "עץ החיים" זו
 תורה.

מסכת יומא דף פו עמוד א

אביי אמר: כדתניא {דברים פרק ו פסוק ה} "ואהבת את ה'
 אלהיך" שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה
 ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות מה
 הבריות אומרות עליו ?

אשרי אביו שלמדו תורה אשרי רבו שלמדו תורה אוי להם לבריות
 שלא למדו תורה. פלוני שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכיו כמה
 מתוקנים מעשיו עליו הכתוב אומר {ישעיה פרק מט פסוק ג}
 "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר"

הסבר

במדרש רבה כתוב: "לשמור את דרך עץ החיים". "דרך" זו דרך ארץ, ואחר כך "עץ החיים" זו
 תורה, משמע שכדי להגיע לעץ חיים שזה התורה צריך קודם כל "דרך"- זו דרך ארץ, שההנהגה
 של האדם תהיה טובה ומשאו ומתנו של האדם יהיה בנחת עם הבריות.

כמו שראינו שאברהם אבינו עליו השלום מדבר בנחת עם בני חת כשרוצה לקנות קבר לשרה
 אמנו עליה השלום, ולמרות שהוא בצער גדול על שרה אמנו עליה השלום, בכל זאת מדבר עם
 בני חת בנחת.

וכן יעקב אבינו עליו השלום למרות שלבן הארמי ציער אותו בלי סוף במשך עשרים שנים בכל
 זאת מדבר אתו בנחת, מתי שלבן רדף אחריו ורצה להרוג אותו.

אם כן לכאורה היה עדיף ללמוד עם התינוקות קודם את ספר בראשית כדי שיקבלו את דרכם
 של האבות הקדושים והשבטים הקדושים ורק אחר כך ללמוד קורבנות שזה התורה ומצוותיה
 כדי שהתורה תהיה על כלי שהוא ראוי לקבל את התורה ?

ועוד:

המשכילים שם רשעים ירקב בגהנם תמיד תקפו את התורה דווקא בנקודה הזאת של לימוד ספר ויקרא לילדים קטנים ותמיד היו מנגחים את התורה הקדושה על הדבר הזה וכך כתוב אחד מראשי המשכילים היותר קיצוניים נגד התורה:

"בשנה ההיא החילותי ללמוד חומש ראשית לימודי היה בספר ויקרא אף על פי שלא היה לי הכח השכלי להבין את המילים אהל מועד קורבן עולה שלמים אין הקולר תלוי בצווארו של זקני כי מה היה לו לעשות כך קיבל את המסורה] משה לילינבלום שם רשעים ירקב [

תשובה**הרב אהרון לוי שליט"א**

ההבדל המהותי בין המשכילים באירופה לבין אלו שדבקו במסורה לא היה בהכרח שמירת המצוות המעשיות. אלא משהו הרבה יותר עקרוני והוא: האם צריך להתאים את התורה לחיים או להיפך להתאים את החיים לתורה.

וכדי לענות על השאלה הזאת צריך לברר קודם מאיפה הגיעה התורה לפני שאנחנו מבררים את מי צריך להתאים למי: האם התורה נתנה משמיים? או שנכתבה על ידי בני אדם אם התורה נכתבה בידי אדם?

אז צריך להתאים את התורה לבני אדם ולהתחיל ללמוד עם הילדים מספר בראשית ולא מספר ויקרא כדי להתאים אותה לחיים. אבל אם התורה נתנה משמיים **צריך להתאים את החיים לתורה.**

הסבר

ולכן זה מה שהתכוונו חז"ל הקדושים ילקוט שמעוני פרשת צו אות ח: "מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים? יתחילו להם מבראשית? אמר הקב"ה הואיל והתינוקות טהורים והקרבת טהורים, יבואו טהורים ויתעסקו בטהרות".

וכל מה שאנחנו מקיימים את התורה זה רק בגלל שה' ציווה ולא בגלל שככה נח או בגלל שמתאימים את התורה לחיים שלנו כמו שעושים הרפורמים ושאר הרשעים שקמו בשנים האחרונות ה' ירחם ויציל.

ולכן ספר ויקרא פותח במילים: [ויקרא פרק א פסוק א] וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. שכל מה שיש לנו זה בגלל שה' יתעלה שמו, קרא למשה רבינו באוהל מועד ונתן לנו את התורה. כדי שהילדים יבינו כבר בתחילת החיים שלהם שאנחנו לומדים את התורה לא בגלל שהיא מעניינת, אלא בגלל שהיא נתנה למשה רבינו עליו השלום מאת ה' יתעלה שמו.

וכשילד מפנים את הדבר הזה כבר מתחילת לימודו את התורה הקדושה והאמיתית הוא מגיע לדרגה שהתורה בשבילו היא דרך חיים שמשמעה התעוררות לאהבת תורה, ודקדוק המצוות ויראת שמיים טהורה.

והילד הזה יזכה כל החיים שלו להבין שאין עונג יותר גדול מלהיות בחיקו של דף גמרא, ואז הוא זוכה להיות אישיות מאירה ובעל מעלות תרומיות. כי אם ילמד רק מה שמעניין אותו אז חס וחלילה מחר מחרתיים יראה איזה ספר סיפורים מעניין הוא חס וחלילה יעזוב את התורה כי כך למדו אותו להתאים את התורה לחיים שלו שזאת דרך פסולה ועקומה מאוד.

כי הוא מבין טוב טוב שיש בורא לעולם ונתן לנו את התורה וצריך לאהוב את התורה, למות בשביל התורה ולהישרף בשביל התורה. והתורה זה כל מה שיש לנו בחיים וחץ ממנה הכל הבל הבלים.

וכשילד מבין שאנחנו לא לומדים מה שמעניין אלא מה שה' ציווה אז אין הבדל בין אם אדם לומד סיפורי ספר בראשית לבין קורבנות, אם לומד מסכת גמרא קלה יותר או מסכת גמרא קשה יותר, הכל בשבילו זה דבר אחד.

ולכן המלמדים שמלמדים תינוקות של בית רבן אסור להם להגיד לתלמידים: היום נלמד סוגיא מעניינת בגמרא כי חס וחלילה שהילד יבין שיש סוגיות מעניינות ויש סוגיות לא מעניינות חס וחלילה.

אלא צריך להחדיר לצאן קדושים שכל התורה מעניינת ואין הבדל בין קודשים וטהרות לבין ברכות מגילה ותענית הכל קדוש והכל מעניין. ומי שלא יעשה כך חס וחלילה הוא גורם חס וחלילה לשכחת התורה הקדושה והאמיתית שלנו ה' ירחם.

סיפור – מחילה מכל הלב מביאה לטהרת הנפש

באחד מבתי החולים במרכז הארץ. במחלקת 'טיפול נמרץ נשימתי' למבודדים עקב הנגיף אושפזה אשה, לא מבוגרת במיוחד וגם לא בעלת מחלות רקע רבות. אשה בשנות החמישים לחייה, אמא וסבתא מאושרת, שהנגיף תקף אותה באופן אליים במיוחד, ומצבה הלך והידרדר היא הורדמה והונשמה, ובני המשפחה קרעו שערי שמים בתפילות ובתחנונים, אולם נראה כי שערי תפילה ננעלו.

מצבה הלך והידרדר, והם חששו מאוד מהגרוע מכל שלא יקרה במוקדם או במאוחר חלילה. כשבוע נוסף חלף ללא שום שיפור, החליטו בני המשפחה לבדוק ולבחון אולי יש עליה איזו קפידא, אולי יש לה סכסוך לא פתור, אולי יש משהו שמעכב מתפילותיהם להגיע לכיסא הכבוד ואז, אחד מילדיה הבוגרים נזכר במשהו, והחליט לברר.

לא בנקל הצליח לגלות מי היו המעורבים באותו סיפור עתיק יומין, אך לאט לאט הלכה התמונה והתבהרה. מסתבר, שלפני יותר משני עשורים, פתחה האשה עסק בשותפות עם אשה נוספת. בתחילה הכל זרם על מי מנוחות, שתי הנשים עמלו והשקיעו והתפרנסו מהעסק לא רע, אולם בהמשך החלו החריקות, ועימן החלה מתיחות בין השותפות.

האשה החולה, כך התברר, היא שהובילה את המהלך שבסיומו השותפות התפרקה. אמנם הן נפרדו בהחלטה משותפת ותוך הבנה והסכמה, אבל בכל זאת מי שיזמה את פירוק העסק ועמדה על קוצו של יוד היתה אותה אשה. עברו מאז 18 שנה, הקשר עם אותה אשה שותפתה לשעבר נותק מזמן, ובכל זאת הצליח הבן לעלות על עקבותיה

מאחר ובשלב זה איש כבר לא הכיר את השותפה לשעבר, נשלח מתווך, המכיר את שתי המשפחות, לבדוק ולגשש. כשחזר עם הפרטים ליבם של הבנים הלם בחוזה: הסתבר, שהשותפה לשעבר זוכרת היטב את הסיפור כולו, עודה פגועה ממה שהתרחש אז, והיא עדיין חשה את החץ נעוץ בליבה.

כשהבינו הבנים כי זה המצב, קראו למתווך, וביקשו ממנו לעשות הכל כדי לפעול שהשותפה לשעבר תסלח ותמחל לאימם החולה, ותמחק כל בדל טרוניה מליבה. לא היה קל לשכנע את האשה לעשות זאת, למרות שכאבה את מצבה של שותפתה לשעבר התקשתה למחול לה באמת.

אולם המתווך עשה עבודת חריש יסודית, שוחח עם בעלה שעות ארוכות, דיבר ושכנע, ביקש והתחנן, והבעל נשלח לעשות את המשימה גם עבורו לא היתה הדרך סוגה בשושנים. כנראה שהכאב על הפרידה ההיא היה קשה מנשוא.

שעות ארוכות אל תוך הלילה ישב הבעל ודיבר על לב אשתו, עד ששמע את המילים המיוחלות כי היא סולחת ומוחלת, היא בוחנת את צפוני ליבה ומגלה כי ניקתה מהם כל שמץ של תרעומת. כבר היה מאוחר מדי להודיע למתווך, ולפיכך הסתפקו בני הזוג בשתיית 'לחיים', שמחים שבמאמץ משותף הצליחו למחוק פגיעה ישנה, לנקותה מהלב, למחול ולסלוח באמת.

רק בשעת בוקר דיווחו למתווך, וכשזה התקשר להודיע למשפחת האשה החולה הופתע עד כדי הלם מסתבר, שלאחר שהאשה הפגועה הוציאה מפיה את המילים כי היא סולחת ומוחלת, כעבור חצי שעה היא התעוררה, מצבה החל משתפר, ובבוקר כבר התייצב. לא יאומן כי יסופר.

30 דקות בלבד מרגע המחילה האשה קמה מכמעט מוות לחיים ארוכים! היום, מיותר לציין, האשה החולה הבריאה לחלוטין, נמצאת בביתה בחברת ילדיה ונכדיה, שמיחה ומאושרת. היא כמובן לא שכחה להתקשר לשותפתה לשעבר, ולהודות לה על המחילה שהצילה את חייה, פשוטו כמשמעו

סיפור נפלא זה, מחדד עד כמה גדולה ההשפעה של 'בין אדם לחברו' על הגורל האישי. פגיעה אחת, סכסוך אחד, מחלוקת אחת מיותרת תוצאותיהם הרסניות ומסוכנות, משפיעות לשנים ארוכות. עכשיו, רגע לפני יום הדין, זה הזמן לפתור כל סכסוך ישן או חדש, לשים מאחור כל מריבה, להתאחד באהבת חברים, ולפעול להרבות אהבה וחסד בינינו.

סיפור – טהרת הלב במידות שבין אדם לחבירו

ראש חודש אלול. בפתחה של ישיבת מיר המעטירה, עומד לו בחור לבדו, נבוך ותוהה. זה עתה הגיע, מבקש הוא להיבחן ולהתקבל לישיבה ששמה נודע בשערים. כדי לקיים 'הוי גולה למקום תורה', נושא הוא עמו מזוודה גדולה וכבדה שמכילה את כל בגדיו וחפציו האישיים, כשהתקווה מפעמת בלבו כי יזכה להתקבל לישיבה - ועל אתר יהיה מוכן להתחיל בה את לימודיו.

קול התורה בקע ברמה מהיכל הישיבה, והבחור, שהסתחרר מהבניין הגדול והסואן, מהעובדה שלא ידע לאן לפנות ומכך שאפילו לא ידע אצל מי נבחנים חיפש את דרכו. לפתע הבחין בו ראש הישיבה, הוא הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה.

נכון, בראש חודש אלול, כמו בימי החודש הזה כולו, היה נתון רבי חיים באימת הדין, דרושיו החוצבים על חודש אלול נודעו למרחוק. אולם יחד עם זאת הבחין בבחור הזר, המחפש את דרכו בנבכי בניין הישיבה רבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה הטמין את דאגת ה'אלול' בעומק לבו, ופנה אליו בחיוך רחב: 'ברוכים הבאים בחור חדש כנראה נכון, הבחור אישר, ורבי חיים לחץ את ידו בלבביות.

ושאל: 'נבחנת כבר ? רוצה להיבחן ? אמור לי מה אתה צריך ואסדר לך מיד קבלת הפנים הנעימה הורידה קצת ממבוכתו של הבחור, והוא נענה ואמר: עוד לא התקבלתי, רצוני להיבחן. היכן נבחנים ? מיהו הרב הבוחן? נפלא השיבו רבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה וחיזק את ידיו, הבה ואראך את הרב הבוחן.

הוא יושב בבניין השני, אלך איתך אליו. רק תן לי את המזוודה, אתה סוחר אותה זו דרך ארוכה, ולבטח כבר אין לך כח. תן לי, תן לי, אני אסחב אותה עבורך וכך, כשהבחור לצידו צעד רבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה כשהמזוודה בידו, אל הבניין הסמוך, שם ישב הרב הבוחן. כשהבחור עמד בפתח, נבוך היה שוב והתבלבל, ופנה לרבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה: 'אולם כיצד אכנס אליו עם מזוודתי ?

מה הוא יאמר, שבטחתי בעצמי שלבטח אתקבל ? וכי כך זה מכובד וראוי ? עליי להשאיר את המזוודה באיזה מקום, אולם היכן ? זו לא בעיה בכלל חייך רבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה. תן לי, אני אשמור לך על המזוודה. תיכנס, תיבחן ביישוב הדעת, בעזרת השם תצליח ותשוב אלי לקבל את המזוודה.

הבחור נכנס למבחן בלב קל ומתוך רוגע ושלווה. הוא נבחן וידע היטב, התקבל על אתר כפי שצפה וציפה. עתה, הוא שב ופנה לרבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה, ביקש את המזוודה בחזרה, ושאל מי מסדר כאן את החדרים ללינה. 'אני אסדר לך חדר', השיבו רבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה מיד, ועלה אתו לקומה השלישית.

הנה כאן, אמר והצביע על אחד החדרים, כאן יש מיטה פנויה. הבה נכניס יחד את המזוודה לחדר, תתארגן בניחותא, וכשאתה מוכן תבוא לבית המדרש וכיצד מגיעים מכאן אל בית המדרש ? שאל הבחור. הרי הבניין גדול ורב פרוזדור, חדרים ואולמות. הוא לא רוצה להיות נבוך שוב.

מבקש הוא לוודא כי האיש הנחמד שלצידו יפתור לו את כל הבעיות כבר עכשיו ואכן, רבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה הלך עמו לקצה הפרוזדור, הראה לו היכן המדרגות, והסביר לו שלאחר שיורדים בהן עד סופן פונים שמאלה ומגיעים לבית המדרש. רגע, שב ושאל הבחור, אם שוב אזדקק לעזרתך, מי אתה ומה תפקידך ? ורבי חיים שמואלביץ זצוקללה"ה השיבו: 'אני השמש פה. כל מה שאתה צריך תבוא ותשאל אותי ואני אעזור לך.

זה התפקיד שלי 'אתה עושה את תפקידך מצויין, אתה שמש מאוד נחמד, 'החמיא הבחור. באמת הקלת עליי מאוד את צעדיי הראשונים כאן, תודה אמר הבחור, ושב לחדרו, סידר את חפציו, נטל את הגמרא וירד לבית המדרש.

בהגיעו, התבלבל לחלוטין: השמש, זה שנשא את מזוודותיו, הראה לו את הדרך, אמר לו להיכן לגשת, הסביר לו כיצד לצעוד הוא ולא אחר ניצב בסמוך לארון הקודש, ומתפלפל עם הבחורים בעיון הלימוד. אלה מקשים ואלה מתרצים, האחד מביא ראיה, חברו מעלה סברא, וה'שמש' מנצח עליהם

הוא משפשף את עיניו בתימהון, ונפעם ממש. זכתה ישיבת מיר שגם שמשיה הינם תלמידי חכמים מופלגים הוא מהרהר. אכן, לא יאומן כי יסופר: השמש ששימש אותו בחדוה, הוא אחד מהאריות שבחבורה! הוא מחפש לעצמו מקום לשבת, וכשמצא פנה אל היושב לצידו ואמר בהתפעלות: שמעתי הרבה על הישיבה אבל לזה לא הייתי מוכן. לא ידעתי שגם השמש כאן מנצל כל רגע פנוי כדי להתפלפל עם תלמידי הישיבה והוא כה גאון ובקיא.

שמש? קפץ גם קצף הלה, הלא זה ראש הישיבה שלנו מה? הבחור היה המום. 'זה ראש הישיבה? והלא הוא זה שקיבל אותי בכזו חמימות, נשא את מזוודתי, הלך אחרי לכל מקום, הסביר לי הכל. לא העליתי על דעתי שזה ראש הישיבה.'

שאלה

הרי מצוות תלמוד תורה של ילדים קטנים היא לא מדאורייתא אלא דרבנן ואיך יתכן שקטן שחייב ללמוד תורה מדרבנן יעמיד את העולם יותר ממבוגר שלומד תורה וחייב ללמוד תורה מדאורייתא?

ועוד:

מבוגר שלומד תורה הוא עושה את זה לא בשביל ממתקים או שכר אלא מתוך תורה לשמה, וקשה מאוד להגיד על רוב הילדים שהם לומדים תורה לשמה אז לכאורה לא מובן מדוע דווקא על הבל פיהם של תינוקות של בית רבן עומד העולם? ולא אומרים זאת על הבל פיהם של לומדים תורה קדושי עליון?

ועוד:

בבא מציעא דף פה עמוד ב

ריש לקיש היה ממן את המערות של הקבורה כדי שכהנים לא ילכו שם. וכשהגיע למערה של רבי חייא נעלמה ממנו המערה של רבי חייא. חלשה דעתו של ריש לקיש ואמר ריבונו של עולם לא פלפלתי תורה כמוהו? יצאה בת קול משמיים ואמרה: תורה כמוהו פלפלת אבל תורה כמוהו לא ריבצת. שלא למדת כמוהו תינוקות של בית רבן.

רבי חייא היה זורע פשתן ועושה רשתות לצוד צבאים את הבשר של הצבאים היה מאכיל ליתומים ומהעורות של הצבאים היה כותב חמישה חומשי תורה ושישה סדרי משנה ומלמד חמישה ילדים חמישה חומשים של תורה ומלמד שישה ילדים ששה סדרי משנה והיה אומר להם עד שאחזור תלמדו אחד את השני את מה שלימדתי אתכם

מסכת יומא דף ט עמוד ב

כל מי שהיה ריש לקיש פותח איתו בשיחה בשוק היה זה נחשב להוכחה על נאמנותו של אותו אדם, עדי כדי כך נאמנות עד שהסוחרים היו נותנים לאותו אדם מעות לעיסקאות בלי עדים. כי אם לא היה אדם נאמן לא היה ריש לקיש פותח איתו בשיחה בשוק.

בבא מציעא דף פד עמוד א

רבי יוחנן לימד תורה את ריש לקיש, עד שריש לקיש נעשה גדול בתורה יום אחד נחלקו בחכמים בבית המדרש על עניין של קבלת טומאה של סייף סכין פגיון רומח ומגל קצירה ממתני מקבלים טומאה. רבי יוחנן אמר: משעה שמוציאים אותם מהאש הם כבר כלי ויכולים לקבל טומאה. ואילו ריש לקיש אמר רק אחרי ששמו אותם במים הקרים רק אז הם כלי ויכולים לקבל טומאה.

אמר רבי יוחנן לריש לקיש מכיון שהיית פעם שודד, אתה בקי בכלי אומנות של שודדים, ואתה יודע מתי הכלי מוכן לשימוש ענה לו ריש לקיש: מה הועלת לי בזה שגרמת שאקבל על עצמי עול תורה? הלא גם שם בין השודדים היו מכנים אותי רבי, וגם כאן מכנים אותי רבי אז מה ההבדל?

ששמע רבי יוחנן את דברי ריש לקיש הצטער מאוד על הדברים ואמר לו: הועלתי לך שקרבתי אותך תחת כנפי השכינה. ומהצער של רבי יוחנן נפטר ריש לקיש.

לאחר מכן רבי יוחנן הצטער מאוד על שגרם למותו של ריש לקיש. ואמרו החכמים שכדי להשלים את מקומו של ריש לקיש ישלחו את רבי אלעזר בן פדת ללמוד חברותא עם רבי יוחנן.

וכשהם למדו כל הלכה שהיה אומר רבי יוחנן היה רבי אלעזר בן פדת מאשר את הדברים ואומר לו: יש לך סיוע מהברייתא לדברים שאתה אומר. אמר לו רבי יוחנן לרבי אלעזר בן פדת: אתה לא דומה לריש לקיש כי כל הלכה שהייתי אומר לריש לקיש היה מקשה עלי 24 קושיות והייתי

מתרץ לו 24 תירוצים, וככה ההלכות היו נלמדות בעמקות גדולה ואתה אומר לי על כל דבר שיש לי סיוע ולא מקשה שום קושיא.

והיה רבי יוחנן קורע את הבגדים שלו ובוכה ואומר: איפה אתה ריש לקיש איפה אתה ריש לקיש. והיה הולך וצועק עד שיצאה דעתו ממנו והשטתה ובקשו חכמים רחמים על רבי יוחנן שימות ומת.

הסבר

הגמרא במסכת בבא מציעא דף פה עמוד ב אומרת: שרבי חייא יותר גדול מריש לקיש כי רבי חייא לימד תורה ילדים קנים וריש לקיש למד את התורה בעמקות, לכאורה לא מובן הרי הגדולה של ריש לקיש הייתה כל כך גדולה, עד כדי כך שמי שהיה ריש לקיש פותח אתו בשיחה בשוק היה לו נאמנות כל כך גדולה עד שהלוו לו כסף ללא עדים, רק בגלל העובדה שריש לקיש פתח אתו בשיחה, מה שמראה על גדולתו הנוראה של ריש לקיש. אם כן מדוע לא הייתה זכות לריש לקיש למצוא את המערה של רבי חייא שהיה מלמד תינוקות של בית רבן?

וגם מהגמרא שמסכת בבא מציעא דף פד עמוד א למדנו שריש לקיש היה כל כך גדול בתורה עד שרבי יוחנן יצאה דעתו ממנו אחרי שריש לקיש נפטר כי לא היה בכל ארץ ישראל מי שימלא את מקומות של ריש לקיש חברותא שלו עם רבי יוחנן מרוב שהיה ריש לקיש גדול בתורה.

ולכאורה לא מובן למה בגלל העובדה שריש לקיש לא לימד תורה תינוקות של בית רבן כמו רבי חייא אז הוא לא היה גדול כמותו? הרי במפורש רואים בגמרא את גדולתו העצומה של ריש לקיש בתורה ועמל התורה? ואיך אפשר להבין את הדבר הזה? צריך להבין למה הלימוד של תינוקות של בית רבן הוא כל כך גדול במעלתו?

ועוד:

מסכת תענית דף כד עמוד א

רב הזדמן למקום שהיה שם עצירת גשמים גזר תענית ולא ירד ירד לפני התיבה אדם אחד להיות שליח הציבור אמר משיב הרוח, ומיד נשבה רוח אמר מוריד הגשם ירד גשם. שאל אותו רב מה מעשיך שאתה יכול להתפלל וירדים גשמים?

אמר לו אני מלמד תינוקות ומלמד בני עניים באותה מידה כמו בני עשירים ללא הבדל. ואם משהו לא יכול לשלם לי אני לא לוקח ממנו תשלום. וכל מי שמהילדים שלא רוצה ללמוד אני משכנע אותו על ידי סריכת דגים שיש לי שאני מוציא דג ונותן לילד כדי לשכנע אותו ללמוד עד שחוזר ולומד.

מסכת חולין דף קלז עמוד ב

שאל רבי יוחנן את איסי מיהו ראש הישיבה בבבל? השיב איסי לרבי יוחנן: ראש הישיבה הוא אבא אריכא אבא ארוך, כוונתו היתה ל"רב" ששמו רבי אבא, ומכיון שהיה הגדול בדורו קראו לו רב, כמו שלרבי יהודה הנשיא שהיה הגדול בדורו קראו רבי.

אמר לו רבי יוחנן לאיסי: למה אתה קורא לו אבא אריכא? היית צריך לקרוא לו **רבינו**. שזאת מעלה יותר גדול מאבא אריכא? והוסיף לומר רבי יוחנן: אני זוכר שהייתי קטן ורב היה בארץ ישראל הייתי יושב שבע עשרה שורות אחריו, כשהיינו לומדים לפני רבי יהודה הנשיא והיו יוצאים נצוצות של אש מהפה של רב לפה של רבי יהודה הנשיא, ונצוצות של אש מהפה של רבי יהודה הנשיא לפה של רב כשהיו נושאים ונותנים בדברי תורה ולא הייתי מבין מה הם אומרים. כלומר: שדיבורם היה בדרגה גבוהה עד שלא הבנתי את דבריהם. ואתה קורא לו אבא אריכא? שאינו לשון של חשיבות? והיה עליך לקרוא לו **רבינו** בלשון של כבוד.

הסבר

מהגמרא בתענית רואים שרב למרות שירד להתפלל על הגשמים לא נענה ואילו מלמד תינוקות שהיה הרבה יותר פשוט מרב כן הצליח להוריד גשמים בתפילה שלו. ולכאורה זה לא מובן כי הרי בגמרא במסכת חולין רבי יוחנן מרה לאיסי את גדולתו של רב בתורה כדי כן שאש הייתה יוצאת מהפה שלו בזמן שהיה לומד תורה עם רבי יהודה הנשיא ורבי יוחנן העיד שבכלל לא הבין מה הם מדברים מרוב שהיה רב גדול בתורה, אז איך יתכן שרב לא הוריד גשמים בתפילה ואילו מלמד תינוקות כן הצליח?

תשובה

שמירת הלשון שער הזכירה פרק ז

גם בְּזֶה שֶׁטִּמְאָה אֶת פִּי הוּא פּוֹגֵם אֶת דְּבָרֵי הַקְּדוּשָׁה שֶׁמוֹצִיא אַחַר קֶף כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֶה־הַר הַקְּדוֹשׁ פְּרָשֶׁת פְּקוּדֵי וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וּמֵאֲתָה רֹחַ רָעָה תִּלְוִינִים כַּמָּה מְעוֹרְרֵי דִין אַחֲרֵים, שֶׁהֵם מְמַנִּים לְאַחַז בְּדַבּוּר רַע אוֹ דַבּוּר טְנוּף, שֶׁהוֹצִיא אֶדָם מִפִּי, וְאַחַר קֶף מוֹצִיא מִלִּים קְדוֹשׁוֹת.

אוי לָהֶם, אוי לְחַיֵּיהֶם, אוי לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, אוי לָהֶם בְּעוֹלָם הַבָּא. מִפְּנֵי שְׂאוֹתָן רוּחוֹת הַטְּמָאָה נוֹטְלוֹת אוֹתָהּ מֶלֶךְ טְמָאָה, וְכַאֲשֶׁר מוֹצִיא הָאָדָם אַחַר כָּךְ מְלִים קְדוֹשׁוֹת, מִקְדִּימוֹת אוֹתָן רוּחוֹת הַטְּמָאָה וְלוֹקְחוֹת לְאוֹתוֹ דְּבוּר טְמָאָה וּמְטַמְּאִים לְאוֹתוֹ דְּבוּר קְדוֹשָׁה, וְלֹא זוֹכָה לָהּ הָאָדָם, וְכַבֵּיכּוֹל נִחְלָשׁ כַּח הַקְדָּשָׁה.

הסבר

שאדם מטמא את פיו הוא פוגם את דברי התורה שמוציא אחר כך מהפה שלו. ובדיבור הרע שהוציא מהפה שלו נתפסים מעוררי דין ואותם רוחות רעות לוקחות את המילה הטמאה שהוציא מהפה שלו אם זה לשון הרע או משהו אחר לא טוב, כאמור הרוחות הרעות לוקחות את הדיבור הרע ואיתו הן מטמאות את דברי הקדושה שמוציא מהפה שלו וזה גורם להחלשת הקדושה.

זה מסביר את הכוח של הפה של תינוקות של בית רבן שההבל פה שלהם הוא קדוש ואז דברי התורה שמוציאים מהפה שלהם נשארים בקדושה עליונה מאוד, ולכן ההבל פה של תינוקות של בית רבן הוא גבוה יותר מהבל פה של תורה של מבוגרים. כי לא מעורב בו רוח טומאה בכלל ואין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ולכן הבל פיהם של תינוקות של בית רבן מעלתו גבוהה יותר.

ולכן אומר המדרש:

ילקוט שמעוני פרשת צו אות ח

מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים ? יתחילו להם מבראשית ? אמר הקב"ה הואיל והתינוקות טהורים והקרבנות טהורים, יבואו טהורים ויתעסקו בטהרות.

שמירת הלשון שער הזכירה פרק ז

וכעין זה איתא גם בן בְּשֵׁבֶת {קיי"ט:} אין העולם מתקיים אלא בשביל הַבֵּל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּן. אָמַר לָהּ רַב פֶּפְאֵה לְאַבְיִי: דִּידִי וְדִידֶךָ מֵאִי? אָמַר לוֹ: אֵינוֹ דוֹמָה הַבֵּל פִּיו שְׂיֵשׁ בּוֹ חֶטָּא, לְהַבֵּל פִּיו שְׂאִין בּוֹ חֶטָּא. אַף שְׁהִתְמַדְתֶּם וְקִדְשֵׁת תוֹרַתְכֶם הִיתָה נֶעְלָה וְנִשְׁגָּבָה עַד מְאֹד,

עם כל זה, מפני שלפעמים התערב לפי דעתם דבור מה שלא כהגון בתוך דבורם, נפל כח הדבור ממדרגתו הראויה לו, ואינו דומה להבל פיהם של תינוקות של בית רבן, כן השיבו אבני.

הסבר

הגמרא במסכת שבת מביאה את שאלתו של האמורא רב פפא ששואל את האמורא אביי: אם העולם עומד על הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, מה עם ההבל שלי ושלך? שזה אומר: מה עם התורה והבל התורה שיוצא מהפה שלי והפה שלך, האם גם עלינו מתקיים העולם? ועונה לו אביי: שההבל פה של תינוקות של בית רבן אין בו חטא ואינו דומה להבל פה שיש בו חטא.

ומסביר מרן רשכבה"ג החפץ חיים זצוקללה"ה בשמירת הלשון שזה פלא גדול כי התורה של האמוראים היא תורה נעלה ונשגבת עד מאוד ובכל זאת ההבל פה של תינוקות של בית רבן יותר גדול. מפני שלפעמים התערב לפי דעתם דבור מה שלא כהגון בתוך דבורם, נפל כח הדבור ממדרגתו הראויה לו, ואינו דומה להבל פיהם של תינוקות של בית רבן, כן השיבו אבני.

שאלה

איך יתכן בכלל להשוות הבל פה של ילד קטן שלומד תורה ובטח אין לו את הכוונות הרצויות בלימוד התורה לשמה כמו האמוראים הקדושים שאי אפשר לנו בכלל להבין את גודל מעלת קדושת התורה שיוצאת מהפה שלהם אך בכלל אפשר להבין את הדבר הזה שהבל פה של תינוקות של בית רבן הוא במעלה גדולה יותר?

תשובה

שמירת הלשון פרק ז בהגה"ה

וראה אחי דבר פלא בענין הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, אף דאין להם שום קדשות מחשבה ודבקות לה' בעת דבורם, עם כל זה העולם קיים על הבל פיהם זה. ולמה זה דומה? לענין אחד שמצא אבן טובה ויקרה, אשר סגלתה רבה מאד לכמה ענינים ואינה נמצאת רק בכתרי המלכים.

ונודע דבר זה למלך והעשירו בעשר גדול. והנה העני הוא שמצאה, אף שהוא אינו יכול להשיג בחקמתו את גדל הסגולה של האבן, עם כל זה גדל טובתה של האבן בעצמותה וגדל אורה הסבה לו את כל הטוב ההוא, שנעשה שר וחשוב בעיני המלך.

כן הדבר ממש בעיני תורת אלקים חיים, שאין צריך האדם שרוצה להתקדש על ידה הכנה רבה שתתקדש על ידו, כי היא בעצמותה קדושה ונוראה עד מאד. וכשהאדם מדבר בה הוא מתדבק בקדושתה כמו שכתוב {ירמיה ל"א י"ט}: "כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" וגו' והוא קאי על העת שלומד התורה.

(כמו שכתוב בנפש החיים). ורק צריך האדם לזהר שלא נעשה בהפכו, דהינו שלא נחשיך אורה, על ידי זה שיטמא את הדבור שלו. וזהו שאמר לה רב פפא לאבני:

דידי ודיך מאי פרוש: התורה שלנו מצד עצמה היא יותר קדושה מתורת התינוקות, כי היא במחשבה קדושה. והשיבו: אינו דומה הכל פיו וכוי פרוש: כי הפגם הוא יותר מהמעלה, והטעם הוא כנ"ל.

שאלה

איך מגמרא זאת שמדברת על הבל פיהם של תינוקות של בית רבן יכולים אנו להתחזק כשאנחנו לומדים תורה? מה אנחנו צריכים ללמוד מהגמרא הזאת ששייך לדרגה של דורנו?

תשובה

שמירת הלשון שער הזכירה פרק ז

ועתה נחזי אנו, אם בארזי הלבנון הראשונים, אשר מחשבותם היו תמיד דבוקות בקדוש ברוך הוא ביראת ה' ובמצותיו, ודבורם היה תמיד בקדושה ובטהרה גדולה, ואם במקרה נתערב אצלם דבור אחד שלא פהגו, בנדאי עשו תכף תשובה הגונה, עם כל זה הזיק דבר זה לכל קדושת הדבור בכללו, שלא היה פועל בקדושה כראוי.

אם כן מה נעשה אנו, אֲזוּבֵי הַקִּיר, אֲשֶׁר קִבְּעוּתֵנוּ בַּתּוֹרָה הוּא בְּלָאוּ הַכִּי
גַם כֵּן בְּמִדְרָגָה קְטִינָה וּשְׁפִלָּה, בְּעֹנֹתֵינוּ הַרְבִּים, **אִם עוֹד נִטְמָא פִּינוּ, חֶסֶס
וְשָׁלוֹם, בְּדַבְרֵי לְשׁוֹן הָרַע וְרִכִּילוֹת וְלִיצְנוֹת וּמַחְלָקֹת וְכַדוּמָה, מֶה קִדְּשָׁה
יְכוּלָה לְחוֹל עַל הַלְמוּד הֵהוּא שְׁלוֹמֵד אַחַר כֵּן בְּזָה הַפָּה?**

הסבר

בכל דור ודור חייבים להיזהר לא לטמא את הפה בלשון הרע, אבל בדורנו מסביר מרן רשכבה"ג
החפץ חיים זצוקלה"ה שאנחנו בדרגה של איזובי הקיר לעומת האמוראים הקדושים אנחנו
צריכים להזהר עוד יותר מדברי לשון הרע וליצנות ומחלוקת כדי לשמור על התורה. כי הקביעות
שלנו בתורה רחוקה מאוד מהקביעות תורה שהייתה לאמוראים הקדושים, ולכן צריכים יותר
להזהר שלא לטמא את התורה שלנו בלשון הרע.

שופטים פרק ד פסוקים ד – ה

ד וַדְּבֹרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֲשֶׁת לְפִידוֹת הִיא שֹׁפֵטָה אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַהִיא: **ה** וְהָיָא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תֹּמֶר דְּבֹרָה בֵּין
הַרְמָה וּבֵין בֵּית אֵל בְּהַר אֶפְרָיִם וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמִשְׁפָּטִים

תנא דבי אליהו פרק ט

"אמרו בעלה של דבורה של דבורה **עם הארץ היה** אמרה לו אשתו:
בוא ועשה פתילות והולך לבית המקדש שבשילה מה אם
יהא חלקך עם אנשים כשרים ותבוא לחיי עולם הבא.
והוא היה עושה פתילות עבות כדי שיהא אורן מרובה
לפיכך נקרא **שמו לפידות**".

"מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ בין ישראל בין
עובד כוכבים בין איש בין עשה בין עבד ובין שפחה הכל
לפי המעשה שהוא עושה כך **רוח הקודש שורה עליו**"

שאלה

מהרש"א

בתורה הקדושה רואים פסוקים שבהם מופיע שם של אישה ומיד מופיע השם של בעלה. כמו לדוגמא: [שופטים פרק ד פסוק יז] "וְסִסְרָא נָס בְּרַגְלֵיוָא אֶל אֱהֵל יָעֵל אֶשֶׁת חֶבֶר הַקְּיִנִּי כִּי שְׁלוֹם בְּיָן זָבִין מְלֻדָּה חֲצוֹר וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקְּיִנִּי", והסיבה שמוזכר השם של הבעל כי היה חשוב.

ועוד דוגמא: [שמואל א פרק יד] "וְשֵׁם אֶשֶׁת שָׁאוּל אַחִינֹעַם בַּת אַחִימֵעַץ וְשֵׁם שָׂרָא אֲבִינָה בֶן גֵּר דָּוִד שָׁאוּל. וגם כאן הסיבה שמוזכר השם של הבעל של אחינועם שאול המלך זה בגלל שבעלה שאול המלך עליו השלום היה אדם חשוב. וגם של אבא שלה מוזכר כיון שהיה אדם חשוב.

אבל השאלה על דבורה אשר לפידות היא: מדוע מוזכר שהיא אשת לפידות הרי בתנא דבי אליהו כתוב במפורש שבעלה לפידות היה עם הארץ לא חשוב לא מוכר? והכלל במדרש אומר: שאם הבעל חשוב מזכירים את האישה ובעלה, וכיון שבעלה של דבורה לא היה חשוב מדוע התורה מזכירה שבעלה של דבורה הוא לפידות?

תשובה

מִרְן הַגָּאוֹן רִשְׁכֵּבָה"ג רַבִּי שְׁמוּאֵל אֱלִיעֶזֶר הַלּוֹי אִידְלִיס הַמַּהְרֵש"א הַקְּדוֹשׁ זְצוּקְלֵלָה"ה

באמת לפי הפשט, לא היה צריך להזכיר את השם לפידות הבעל של דבורה עליה השלום, אבל לפי הדרש התורה כן מזכירה את לפידות בעלה של דבורה עליה השלום, כי התורה רוצה להדגיש לנו שכל מה שזכתה דבורה הנביאה עליה השלום למעלה של נבואה ושפיטת עם ישראל, זה בגלל הלפידות והפתילים שהיו עושים לבית המקדש להאיר את המנורה. ולכן לפי הדרש מוזכר לפידות.

והתורה רוצה ללמד אותנו: תראו מה קורה לאדם רגיל ואין סיכוי שיזכה לרוח הקודש, בכל זאת זוכה להיות נביא ושופט על ישראל ובעל רוח הקודש. וכל זה בגלל שבורא עולם מעיד עליו שעשה מצווה מכל הלב. ולכן נתן לו שכר להיות נביא ובעל רוח הקודש.

כאב לדבורה הנביאה למה בעלה לא לומד תורה? למה אין להם דרגה רוחנית? ללא דרגה רוחנית איך יזכו להדבק בה? איך יזכו היא ובעלה לחיי העולם הבא? הכאב לא היה מהשפה לחוץ, אלא **כאב אמיתי**. שבורא עולם יתעלה שמו ראה שכאב לה מכל הלב. לכן נתן לדבורה הנביאה עליה השלום להיות נביאה.

ומכיוון שהיא זו ששכנעה את בעלה לעשות את הפתילים למנורה בבית המקדש למען כבוד שמיים קיבלה רוח הקודש. מכאן רואים עד כמה חשוב לעשות דברים לשם שמיים ומכל הלב. כל מי שרוצה לזכות למדרגות גדולות בתורה שיעשה מצוות מכל הלב ויתן את כל הלב שלו למצווה ואז יזכה למדרגה גבוהה מאוד מאוד אפילו עד כדי רוח הקודש.

למרות שלפי מהלך החיים שלו הוא לא ראוי לזכות לרוח הקודש, אבל שעושה מצוות ולומד תורה מכל הלב אז מקבל מתנה גדולה מאת בורא עולם יתעלה שמו לקבל מדרגות רוחניות הרבה יותר ממה שהיה מגיע לו קודם. ה' יזכנו יחד עם כל כלל ישראל אמן ואמן.

סיפור – דמעות מכל הלב עולות עד כסא הכבוד

מדי יום ביומו, בשעת ערב, מגיף ר' אליעזר את תריסי המתכת שבחלון הראווה, מכבה את האורות, נועל את דלת חנות כלי הבית שבבעלותו ויוצא אל הרחוב המחשיך. כך גם כמעט עשה באותו יום, אלא שכאשר ניגש והחל להגיף את התריס בקעה מפיו אנחה כבדה, שביטאה את שברון לבו, ואולי גם את הלחץ הנורא בו הוא נתון.

מזה זמן הוא מרגיש את הירידה בתנועת הלקוחות, את הרווח ההולך ומצטמק, את הקופה הרווחית שהפכה לגרעונית. העסק שלו בפני קריסה, זה ברור! המחשבות הטורדניות לא נתנו לו מנוח, וכך, בעיצומם של הגפת התריסים וכיבוי האורות, הוא צונח על הכסא, מהורהר. מתקשר לרעייתו ומודיע שיאחר, ומתוך הבזקי מחשבות שחלפו במוחו עולה בראשו תמונה חדה ובהירה:

היה זה לפני כארבעים שנה. הוא היה בחור צעיר שהתגורר בלונדון, ונפשו חשקה לגלות למקום תורה, ללמוד בישיבה בארץ ישראל. הוריו הסכימו, אולם דחו את טיטו שוב ושוב ללא הסבר, עד שבערב אחד גילה כי אביו יושב ובוכה, כשפניו שקועות בספר תהלים בשעת מעשה לא העז להפריע, אולם למחרת הסביר לו אבא כי הוא ישב והתפלל שבורא עולם ייתן לו כסף לממן את שליחת בנו ללמוד תורה בארץ ישראל, שכן הפרוטה אינה מצויה בכיסו.

הוא גם זוכר מה קרה אחר כך: ביום למחרת, בשובו מתפילת שחרית, החליט אבא לקנות כרטיס גירוד בדוכן פיס מקומי. הוא לא עשה זאת לעתים קרובות, הפעם כן. והפעם ניחשתם נכון הכרטיס זיכה אותו באלף ליש"ט.

כעבור יומיים כבר היה הבחור בדרך לארץ ישראל, כשמזוודות עמוסות שוכנות בבטן המטוס וכיסיו מרשרשים עכשיו, 40 שנה אחרי, הוא נזכר בסיפור הזה, ולבו אומר לו מה נכון לעשות עכשיו.

כרגע הוא במצב כלכלי קשה מאוד ויודע שאנחות לבדן לא יועילו, הוא צריך להתפלל מעומק הלב, לבקש ולהתחנן לאבא שבשמים. כמו לפני ארבעים שנים שאבא שלו התפלל מכל הלב וזכה להרוויח אלף ליש"ט כדי לעלות לארץ ישראל וללמוד תורה. ולכן גם עכשיו הוא התחיל להגיד תהלים מכל הלב, והמשיך במילים בוקעות מעומק לבו פנימה במשך שעה ארוכה.

החנות הייתה סגורה וחשוכה למחצה, והשעה הולכת ומתאחרת ופתאום נשמעה דפיקה חזקה על דלת החנות, ופנים מאירות הציצו בעדה. סגור הכריז ר' אליעזר וכמעט דחף החוצה את המתפרץ פנימה, אלא שזה התעקש אבל זה נורא דחוף, נורא דחוף.

סגור וזהו אמר ר' אליעזר שוב, תוהה על חוצפתו של הזר שהעז לקטוע את תפילתו הנרגשת. אבל הלה, כאינו מבין. עטה על פניו חיוך נעים סבר, פנה אליו ואמר: תקשיב, אני צריך עזרה דחופה, העניין לא פשוט. אולי גם תרוויח מזה, ואולי אף תרוויח טוב.

תקשיב לי רגע, ר' אליעזר נעתר, והלה דיבר בקצרה: תקשיב, אני המנהל של אולם פלוני החדש, שעתיד לפתוח את שעריו בעוד כחודש. תכננתי להיפגש במהלך השבועיים הקרובים עם ספקים סיטונאיים כדי לרכוש צלחות, כוסות, סכ"ם וכלי הגשה, אולם לפני שעה קלה נודע לי שעליי לטוס בדחיפות לחו"ל. אם יש לך דוגמאות מתאימות לאולם אני סוגר הכל אצלך, כאן ועכשיו.

ר' אליעזר חשב שהוא בתוך חלום. המום ומבולבל, עמד והציע ממעט הדוגמאות שהיו בחנות, צלחות במגוון גדלים, כוסות במבחר סגנונות, סכ"ם מסוגים שונים. האיש עמו עשה בינתיים היכרות, היה נחוש לסגור את העיסקה במהירות, הוא חייב להזמין את הסחורה ולטוס לחו"ל. חיש מהר בחר את הכלים בהם הוא חפץ, הזמין 700 סטים.

השאיר שיקים, שם וטלפון, ונעלם כל הביקור לא ארך אלא כשעה וחצי, במהלכו סגר ר' אליעזר את עיסקת חייו. מחזור כספי שהוא לא מעביר בשנה עבר תחת ידיו בשעה. והרווח מיותר לדבר בשעה מאוד מאוחרת, הוא מגיף את תריסי החנות ויוצא. הלקוח כבר סיכם אתו על פגישה נוספת בשבוע ארצה, לרכישת מוצרים נוספים, ונעלם מהאופק, ממחר לטיסתו הפתאומית. ור' אליעזר, בצעדי ריקוד מהירים, עושה את דרכו הביתה תוך שהוא לא מבין מה עובר עליו

רגע, מה קרה כאן בעצם? למה התעכב בחנות? למה האיש לא מצא חנות אחרת פתוחה? ופתאום הכל מתחבר, מתחוויר, מדהים אותו: כן, הוא התעכב בחנות כדי להתפלל, בדיוק על זה. כנראה תפילתו הייתה ארוכה, עמוקה, נרגשת, נמשכה שעה ארוכה עד שאותו מנהל אולם ממחר לא מצא חנות פתוחה חוץ משלו, וגם נאבק על הזכות לעשות הזמנת ענק.

וכל השאר הלא הוא חרוט על השיקים שבכיסו, רווח העתק שבסייעתא דשמיא מציל את חנותו ואת עתידו הכלכלי סיפור מופלא זה, עיד וקורא: אחים יקרים, מי שאין לו אבא לדבר אתו ראוי לו שיילחץ. מי שאין לו כתובת לפנות אליה יש מקום לחרדתו. אבל אנחנו? הלא אנו יהודים, יש לנו אבא טוב שבשמים, כתובת חירום לפנות אליה בכל רגע. צריך רק לשאת עיניים, להתפלל מעומק הלב.

וגם להפגין דוגמא חינוכית בפני ילדינו, שאנו יודעים מה לעשות ברגעי קושי: לדבר עם אבא שבשמים, לשפוך בפניו את הלב, לבקש את עזרתו. וככל שהתפילה בוקעת מעומק הלב, תוך הישענות על אבא שבשמים וביטחון רק בו ובכוחו כך יהיו לרצון אמרי פינו והגיון ליבנו, ובורא עולם ימלא את משאלותינו במידה טובה ישועה ורחמים.

סיפור – אין מה לדאוג כי כל דבר מגיע בשעתו ובזמנו

היה זה באחת החופות, עת הוזמן הרב הגאון רבי יצחק זאב סולבייצ'יק מבריסק צוקללה"ה לקָדֵר חופה וקידושין. האולם היה מואר באור יקרות, מחותנים לבושים במיטב הבגדים התרגשו בין קירותיו, וחתן וכלה נרגשים יצאו לחופה בשירה מרטיטה. הגיע הרגע הגדול, בו החתן נוטל את הטבעת ועומד לשים אותה על האצבע של רעייתו לעתיד.

ואז זה קרה: הטבעת נפלה ארצה ההתרגשות פינתה את מקומה למבוכה, הטבעת נפלה על הרצפה, נחבאת בין נעלי העומדים תחת החופה. כעבור חצי דקה נמצאה, ושוב ניגש החתן להניחה על אצבע כלתו, ושוב זה קרה: הטבעת נפלה ארצה, בפעם השנייה. הפעם זה כבר לא היה רק מביך, זה אפילו היה מוזר, שלא לומר מפחיד. משהו כאן נראה משובש, לא הולך, לא מתאים. שטבעת תיפול פעמיים בעיצומו של מעמד חופה ?

שיד נעלמה תמנע מחתן להניח טבעת על אצבע כלתו ולקדשה כדת משה וישראל? מה קורה פה שוב הכל חיפשו בעיניהם אחר הטבעת המונחת על הארץ, וכשנמצאה שב החתן והניסה להניחה על אצבע כלתו. אולם גם הפעם, ה' ישמור ויציל: **הטבעת שוב נפלה ארצה, בפעם השלישית.**

אימה וחלחלה אחזו בנוכחים. כולם נלחצו ולא הבינו את המשמעות. הלא מדובר ברגע דרמטי, מרגש מאין כמוהו. זהו הרגע בו נבנה הבית, יוצקים את יסודותיו. ומשהו פה משובש לגמרי, לא עובד לחלוטין. שוב ושוב הטבעת נופלת, נראה כי מעשה שטן הוא זה!

רק הרב מבריסק, נותר שליו ורגוע. הוא ביקש כי ירימו שוב את הטבעת, וברוגע ושלווה ביקש מהחתן לשוב ולהניחה על אצבע כלתו, כשהפעם - המשימה צלחה, הטבעת הונחה כדת וכדין, ומעמד החופה הסתיים בכי טוב... אולם קשה היה שלא לחוש באווירה העכורה שנוצרה. זה לא רק נראה מוזר, זה נראה שמשו מכוון מלמעלה, משהו או מישהו ניסה למנוע את הקידושין האלה. כשהחתן נטל את הכלה בדרכו לחדר הייחוד, כשהכל עומדים ותוהים מה קרה ומה יקרה עכשיו, ניגש הרב מבריסק צוקללה"ה אל הזוג הצעיר, ואמר להם בחיוך נלבב:

'הלא תבינו, כי בורא עולם, מסבב כל הסיבות, קבע את הרגע המדוייק בו יקדש החתן דן את הכלה. אולם, כנראה אנחנו, בני האנוש, מיהרנו קמעא, הגענו לרגע הזה מוקדם מהמתוכנן... והלא בורא עולם יודע את הרגע המדוייק, הנכון, המתאים, הרגע הזה בו הוא קבע שהחתן יקדש את הכלה, וזה לא יכול לקרות אפילו חצי דקה קודם! מה חשבתם? שהוא יתפשר על הרגע שלכם? שמשו פה יכול להיות 'בערך', או 'כמעט'? הלא מדובר בהקמת בית, זה חייב להיות ברגע המדוייק והנכון.

ולכן קבע בורא עולם בחכמתו העצומה, כי הטבעת תיפול, שוב ושוב, עד שיגיע הרגע הנכון. ועתה, כמה מאושרים אתם שבורא עולם שמר עליכם, ווידא כי הקידושין יתבצעו ברגע המדוייק אליו כיוון, לטובת הקמת ביתכם בשעה טובה ומוצלחת, ברגע המכוון והמדוייק.